

Братя Грим
Хензел и Гретел

Живял беден дървар с жена си и двете си деца, момченцето се казвало Хензел, а момиченцето Гретел. Той не изкарвал много за прехраната на семейството и когато веднъж в страната станала голяма скъпотия, не можел вече да припечелва дори за насъщния хляб. Като си легнал една вечер, мислите и грижите не му дали да заспи. Непрекъснато се въртял в леглото, пъшкал и накрая рекъл на жена си:

– Какво ще стане с нас? Как ще изхраним клетите си деца, като нямаме вече нищо за нас самите?

Нуждата направила коравосърдечна жената, тя не виждала никакво спасение, та отвърнала:

– Знаеш ли какво, мъжо? Рано-рано ще заведем децата вдън гората. Ще им накладем огън и ще дадем на всяко по един къшей хляб в ръката, после ще отидем да си гледаме работата и ще ги оставим сами. Те няма да намерят пътя, за да се върнат в къщи, и така ще се отървем от тях.

– Не, жено – рекъл мъжът, – не мога да сторя това. Как ще ми даде сърце да оставя децата си сами в гората? Та дивите зверове скоро ще ги намерят и ще ги разкъсат!

– Колко си глупав! – рекла тя. – Тогава и четиримата ще измрем от глад и на тебе не остава нищо друго, освен да приготвиш дъските за ковчезите.

И не го оставила на мира, докато накрая не се съгласил.

– Но все пак жал ми е за клетите деца – рекъл мъжът.

Двете деца също не могли да заспят от глад и чули какво рекла мащехата на бащата. Гретел заплакала с горчиви сълзи и рекла на Хензел:

– Свършено е вече с нас.

– Мълчи, Гретел – отвърнал Хензел, – не се тревожи, аз ще измисля нещо.

И щом старите заспали, той станал, облякъл палтенцето си, отворил вратата и се измъкнал навън. Месечината греела много ярко и белите камъчета, насипани пред къщата, лъщели като парици. Хензел се навел и напълнил с камъчета джобовете си. После пак се прибрал вътре и рекъл на Гретел:

– Успокой се, мила сестрице, заспи и нямай грижа за нищо.

И сам се мушнал отново в леглото си.

В зори, още преди изгрев слънце, влязла жената и събудила двете деца.

– Ставайте, ленивци! Ще вървим в гората за дърва. – После дала на всяко по къшей хляб и рекла:

– Това ви е за обяд. Ако го изядете по-рано, друго няма да видите.

Гретел мушнала двата къшея под престилката си, защото джобовете на Хензел били пълни с камъчета. После всички заедно тръгнаха за гората.

Като вървели малко, Хензел се спрял и погледнал назад към къщата. Той направил това на няколко пъти. Накрая баща му рекъл:

– Хензел, какво току се спираш и гледаш назад? Внимавай, гледай в краката си.

– Ох, татко – отвърнал Хензел, – гледам бялото котенце, качило се е на покрива да ми каже сбогом.

Жената рекла:

– Глупако, това там не е твоето котенце, а утринното слънце, което е огряло вече комина.

Ала Хензел не гледал котенцето, ами всеки път изваждал от джоба си по едно от лъскавите камъчета и го пускал на пътя.

Като стигнали наскре гората, бащата рекъл:

– Хайде, деца, съберете дръвца да ви наклада огън, та да не ви е студено.

Хензел и Гретел събрали вършинак и натрупали цяла малка планина. Запалили вършинака, лумнал доста висок пламък и жената рекла:

– Деца, легнете сега край огъня и си починете, ние ще отидем да насечем дърва. Като свършим, ще дойдем да ви вземем.

Хензел и Гретел седнали край огъня и като станало пладне, всяко изляо къшей хляб. И понеже чували ударите на брадвата, мислели, че баща им е наблизо. Но това не било брадва, а отсечен клон, който бащата вързал на едно изсъхнало дърво, за да го люшка и блъска вятъра.

Седели така дълго време, очите им натежали от умора и двамата заспали дълбоко, а когато най-сетне се събудили, било тъмна нощ.

Гретел се заплакала и рекла:

– Как ще излезем сега от гората?

Но Хензел я успокоил:

– Почакай малко! Месечината скоро ще изгрее и тогава лесно ще намерим пътя.

И щом пълната месечина изгряла, Хензел уловил сестричето си за ръка и тръгнал по дирята от камъчета, които лъщели като току-що насечени парици и им показвали пътя. Вървели децата цяла нощ и призори стигнали до бащината къща. Похлопали на вратата, майката отворила и като видяла, че вън стоят Хензел и Гретел, рекла:

– Лоши деца, защо спахте толкова дълго в гората?

– Помислихме, че не искате да се приберете.

Ала бащата се зарадвал, защото му било много тежко на сърцето, че ги оставил сам-самички в гората.

Не минало дълго време, немотията пак ги притиснала и децата чули една нощ, че в леглото машехата рекла на бащата:

– Пак изядохме всичко, имаме още половин хляб и после песента ни ще бъде изпята. Трябва да махнем децата, ще ги заведем по-навътре в гората, та да не могат вече да намерят пътя. Няма друго спасение за нас.

Дожаляло много на бащата и той рекъл:

– По-добре ще бъде да разделим и последния залък с децата си.

Но жената не слушала какво говори той, хокала го и му натяквала. А който се е хванал на хорото, трябва да играе докрай – тъй като отстъпил веднъж, бащата трябвало да отстъпи и тоя път.

Децата били още будни и чули разговора. И щом родителите заспали, Хензел пак станал, искал да излезе навън и да събере камъчета като миналия път, но майката била заключила вратата и Хензел не можел да излезе. Но успокоил сестричето си, като рекъл:

– Не плачи, Гретел, и спи спокойно, аз ще измисля нещо.

Рано сутринта, жената влязла при децата и ги накарала да станат. Дала им пак по къшей хляб, но той сега бил по-малък, отколкото миналия път. Като тръгнали за гората, Хензел го наронил в джоба си, после взел да се спира често и да пуска по една троха на земята.

– Хензел, какво току се спираш и гледаш назад? – попитал бащата. – Върви си из пътя!

– Гледам гълъбчето си, кацнало е на покрива да ми каже сбогом – отвърнал Хензел.

– Глупако – рекла машехата, – това там не е твоето гълъбче, а утринното слънце, което е огряло вече комина.

Но Хензел лека-полека пуснал всички трохички по пътя.

Майката завела децата още по-навътре в гората, дето кракът им никога не бил стъпвал. Пак наклали голям огън и тя им рекла:

– Деца, седнете тук и ако сте уморени, можете да поспите малко. Ние ще отидем да насечем дърва и щом свършим довечера, ще дойдем да ви вземем.

Като станало пладне, Гретел поделила хляба си с Хензел, който изронил своя къшей по пътя. После заспали и вечерта минала, но никой не дошъл при клетите деца. Те се събудили посред нощ в тъмнината, но Хензел успокоил сестричето си:

– Гретел, почакай да изгрее месечината. Ще видим тогава трохите,

които пръснах, те ще ни покажат пътя за дома.

Изгряла месечината и те тръгнаха да дирят трохите, но не намерили нито една, защото хилядите птици, които летят в гората и над полето, били ги изкълвали. Хензел рекъл на Гретел:

– Все някак ще намерим пътя. – Но не го намерили.

Вървели цялата нощ и на другия ден от сутринта до вечерта, но не могли да излязат от гората, пък и много огладнели, защото изяли само няколко ягоди, които намерили в тревата. И тъй като били толкова уморени, че нозете им не ги държали вече, легнали под едно дърво и заспали.

Дошло третото утро, откак били напуснали бащината къща. Тръгнали пак, но навлизали все по-навътре в гората и ако скоро не им дойде ла помощ, щели да загинат от глад и жажда.

Като станало пладне, видели на един клон хубава снежнобяла птичка, която пеела тъй сладко, че те се спрели да послушат. Скоро птичката свършила песента си, разперила крилца и литнала пред децата. Те тръгнали подире ѝ и стигнали до една къщичка, а птичката кацнала на покрива. Като се приближили съвсем, децата видели, че къщичката е направена от хляб и покрита с козунак, а прозорците са от чиста захар. Хензел рекъл:

– Сега можем да се наядем здравата. Аз ще изям едно късче от покрива, а ти, Гретел, хапни от сладкия прозорец.

Хензел протегнал ръце нагоре и си отчупил малко от покрива да опита вкуса му, а Гретел застанала пред стъклата и почнала да хрупа от тях. В същия миг от стаята се обадил тънък глас:

– Кой от къщичката хрупа? Аз ръцете му ще счупя.

Децата отвърнали:

– Никой, никой! Силен вятър къщичката поразклати. – И продължили спокойно да ядат. Хензел, на когото покривът много се усладил, си отчупил голям къс, а Гретел избила цяло кръгло прозоречно стъкло, седнала на тревата и го изхрускала.

Изведнъж вратата се отворила и от къщичката се измъкнала една стара, много стара жена, която се подпирала на патерица. Хензел и Гретел тъй се изплашили, че изпуснали, каквото държали. Старицата пък заклатила глава и рекла:

– Ай, кой ви доведе тука, мили деца? Влезте и останете, никой няма да ви стори зло.

Уловила ги за ръце и ги завела в къщичката си. Сладко ги нагостила, дала им мляко и палачинки със захар, ябълки и орехи. После им

нагласила две хубави легла с бели завивки, Хензел и Гретел си легнали в тях и им се сторило, че се намират в облаците.

Но старицата само се престорила на гостоприемна, а в действителност била зла вещица, която дебнела децата и направила хлебната къща само за да ги примамва. Когато Хензел и Гретел наближили къщичката, вещицата се изсмяла злобно и рекла подигравателно: Пипнах ги, няма да ми избягат.

Рано-рано сутринта, преди още децата да се събудят, тя станала и като видяла как двете деца с пълни, румени бузки спят спокойно, измърморила под нос:

– Ще ми се усладят, като ги изям.

Сграбчила Хензел със съсухрената си ръка, завела го в една малка кошара и затворила вратата ѝ с решетка. Той пищял, та се късал, но нищо не му помогнало.

После отишла при Гретел, раздрусала я, за да я събуди, и викнала:

– Ставай, мързелано, донеси вода и сготви нещо хубаво на братчето си. Затворила съм го в кошарата да се угои. Щом се угои, ще го изям.

Гретел заплакала горчиво, но всичко било напусто – трябвало да направи, каквото ѝ наредила злата вещица.

Почнали да готвят най-вкусните гозби за клетия Хензел, а Гретел трябвало да се задоволява с остатъците. Старицата се дотърпяла всяка заран до кошарата и викала:

– Хензел, подай пръстче да видя дали скоро ще се у гоиш!

Но Хензел ѝ подавал едно кокалче и старицата, чиито очи били потъмнели, та не виждала, мислела, че пипа пръстите на Хензел, и се чудела защо още не се угоява. Като минал един месец и Хензел си оставал все така мършав, тя загубила търпение и решила да не чака по-дълго.

– Хей, Гретел – викнала тя на момичето, – поразмърдай се и донеси вода. Утре ще заколя Хензел, все едно дали се е угоил или е останал мършав, и ще го сготвя.

Ах, как плакало клетото сестриче, като носело водата, и как се търкаляли сълзите по страните му!

От никъде не иде помощ викнало то. По-добре да бяха ни изляли дивите зверове в гората, щяхме поне да умрем заедно!

– Стига си хленчила – рекла старицата, – нищо няма да ти помогне.

Рано сутринта Гретел излязла да окачи котела с водата над огнището и да накладе огън.

– Първо ще опечем хляба – рекла старицата, – аз напалих вече пещта и замесих тестото.

Избутала тя клетата Гретел навън до пещта, от която вече избивали пламъци, и рекла:

– Пъхни се вътре и виж дали е добре напалена, та да метнем хляба.

Наумила си била, щом Гретел влезе в пещта, да затвори вратичката, та момичето да се опече. Вещицата искала да изяде и нея. Но Гретел разбрала какво искала да стори вещицата и рекла:

– Не зная как да постъпя, как да вляза вътре?

– Глупава си като гъска – рекла старицата. – Отворът е толкова широк, че и аз бих могла да вляза, виж!

Дотърпила се до пещта и пъхнала главата си в отвора. В същия миг Гретел я блъснала тъй силно, че тя влетяла вътре, а Гретел бързо затворила железната вратичка и спуснала резето. Ех, като заревала вещицата, да ти настръхнат косите! Но Гретел побягнала оттам и злата вещица изгоряла.

А Гретел се завтекла право при Хензел, отворила кошарата и викнала:

– Хензел, спасени сме, старата вещица умря!

Хензел изхвъркнал като птиче из клетката, когато му отворят вратичката. Колко се радвали, колко се прегръщали, колко скачали и се целували! И тъй като нямало вече от какво да се страхуват, влезли в къщичката на вещицата, дето във всеки ъгъл имало ракли с бисери и драгоценни камъни.

– Тези са по-хубави от нашите камъчета – рекъл Хензел и натурял в джобовете си толкова, колкото се побрали.

И Гретел викнала:

– Ще взема и аз малко да занеса у дома – и напълнила престилчицата си.

– А сега да вървим – рекъл Хензел, – да напуснем омагьосаната гора.

Вървели няколко часа и стигнали до една широка река.

– Не ще можем да минем на другия бряг, не виждам никакъв мост – рекъл Хензел.

– Лодка също няма – добавила Гретел, – но там плува една бяла патица. Ако я помоля, тя сигурно ще ни помогне да минем отвъд.

И викнала:

– Пате, пате, бяло пате, молим ти се аз и бате: на гърба си як вземи ни, та реката да преминем.

Дошла патицата, яхнал я Хензел и рекъл на сестричето си да седне до него. Но Гретел отвърнала:

– Не, ще бъде много тежко на патето. Нека ни пренесе един по един.

Патето така и направило. А като се намерили отвъд и повървели малко, гората почнала да им се струва все по-позната и накрая съзрели отдалеко бащината си къща. Тогава се затичали, втурнали се в стаята и запрегръщали баща си и майка си. Мъжът и жената не видели бял ден, откак оставили децата си в гората. Гретел изтърсила престилчицата си, та бисерите и драгоценните камъни се затъркаляли из стаята, а Хензел вадел от джобовете си шепа след шепа скъпоценности. Дошъл краят на всичките им грижи и те заживели много радостно.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm
Hänsel und Gretel

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране и разпознаване: Виктор, 2003

Публикация: Най-хубавите приказки на Братя Грим, издателство „Отечество“, София,
1996

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2292>]